

Tapaus *n:o*
COMP/M.2234 -
METSÄLIITTO
OSUUSKUNTA / VAPO
OY/JV

Vain englanninkielinen teksti on saatavilla ja todistusvoimainen.

ASETUS (ETY) 4064/89
SULAUTUMISMENETTELY

6 artiklan 1 kohdan b alakohta **VASTUSTAMATTA**
JÄTTÄMINEN
päivämäärä: 08/02/2001

Saatavilla myös CELEX-tietokannassa
asiakirjan numero 301M2234

Bryssel, 08.02.2001

Tämän päätöksen julkisesta toisinnosta on poistettu joitain tietoja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 liikesalaisuuksien ja muiden luottamuksellisten tietojen salassapitoa koskevan 17 artiklan 2 kohdan nojalla. Poistetut tiedot on merkitty seuraavasti: [...]. Täsmälliset tiedot on korvattu ylä- ja alarajoilla tai yleisellä kuvauksella silloin kun se on ollut mahdollista.

JULKAISTAVA

SULAUTUMISTA KOSKEVA
MENETTELY 6 ARTIKLAN 1
KOHDAN b ALAKOHDAN
MUKAINEN PÄÄTÖS

Ilmoituksen tehneille osapuolille:

Asia N:o COMP/M.2234 – METSÄLIITTO OSUUSKUNTA/VAPO OY/JV
Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 4 artiklan mukainen ilmoitus 20.12.2000

1. Komissio vastaanotti 20 päivänä joulukuuta 2000 neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89¹ (jäljempänä ”sulautuma-asetus”) 4 artiklan mukaisen ilmoituksen suunnitellusta keskittymästä, jolla Metsäliitto Osuuskunta hankkii sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua merkityksessä yhteisen määräysvallan Suomen valtion kokonaan omistamasta Vapo Oy:stä hankkimalla 33,3%:n vähemmistöosuuden.
2. Tutkittuaan ilmoituksen komissio on tullut siihen tulokseen, että ilmoitettu toimenpide kuuluu sulautuma-asetuksen soveltamisalaan.
3. Komissio vastaanotti 23 päivänä tammikuuta 2001 Suomen kilpailuviranomaisten sulautuma-asetuksen 9 artiklan mukaisen ilmoituksen, jolla Suomen kilpailuviranomaiset pyysivät

¹ EYVL L 395, 30.12.1989, s. 1; oikaisu EYVL L 257, 21.9.1990, s. 13, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1310/97, EYVL L 180, 9.7.1997, s. 1; oikaisu EYVL L 40, 13.2.1998.

puupolttoaineiden markkinoiden, turpeen markkinoiden tai yhdistetyn puupolttoaineiden ja turpeen markkinoiden osalta asian siirtämistä Suomen toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi sulautuma-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan perusteella. Pyynnössään Suomen kilpailuviranomaiset katsovat, että keskittymä uhkaa luoda sellaisen määräävän aseman tai vahvistaa sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksen tehokas kilpailu olennaisesti estyy Suomessa, jonka on katsottava täyttävän kaikki erillisten markkinoiden tunnusmerkit.

4. Komissio päätti siirtää asian Suomen kilpailuviranomaisten käsiteltäväksi puupolttoaineiden markkinoiden, turpeen markkinoiden tai yhdistetyn puupolttoaineiden ja turpeen markkinoiden osalta 8 päivänä helmikuuta 2001 tekemällään päätöksellä. Muiden markkinoiden osalta toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen toimintaan ei ole vakavia epäilyjä.

I. OSAPUOLET JA TOIMENPIDE

5. Metsäliitto Osuuskunta on Metsäliitto Yhtymän emoyhtiö. Metsäliitto Yhtymään kuuluvat emoyhtiö Metsäliitto Osuuskunta (jäljempänä ”Metsäliitto”) sekä sen tytäryhtiöt, erityisesti Metsä-Serla, Finnforest ja Biowatti. Metsäliitto toimii sahateollisuuden, paperin, kartongin ja sellun valmistuksessa sekä puunhankinnassa.
6. Vapo-konserni koostuu emoyhtiö Vapo Oy:stä (”Vapo”), johon kuuluvat Vapo Oy Energian biopolttoaineiden, lämmön, sähkön, tuulivoiman ja ympäristöturpeiden tuotanto sekä Vapo Oy Biotechin ympäristöliiketoiminta. Tytärkonserni Vapo Timber Oy jalostaa puuta ja Kekkilä Oyj markkinoi kasvualustoja ja lannoitteita.
7. Metsäliitto hankkii Suomen valtion kokonaan omistamasta Vaposta 33,3 %:n vähemmistöosuuden.

II. YRITYSKESKITTYMÄ

8. Yhtiön hallintoelinpaikat hallintoneuvostossa ja hallituksessa [...]. Päätöksenteko osakassopimuksessa erikseen sovittavista merkityksellisistä asioista [...] edellyttää, että vähintään yksi kummankin osapuolen edustaja kannattaa päätöstä. Veto-oikeudet antavat siten vähemmistöosakkaalle mahdollisuuden vastustaa yhteisyritykselle strategisesti ratkaisevia päätöksiä.
9. Vapolla on oma operatiivinen johto sekä riittävästi voimavaroja, joihin kuuluvat muun muassa rahoitus, henkilökunta sekä aineellinen ja aineeton omaisuus.
10. Komissio päättelee edellä mainittujen seikkojen perusteella, että osapuolilla on yhteisyrityksessä yhteinen määräysvalta ja että yhteisyritys hoitaa pysyvästi kaiken itsenäiselle taloudelliselle yksikölle kuuluvan toiminnan. Ilmoitettu yrityskeskittymä on siten keskittymä sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan tarkoittamassa merkityksessä.

III. YHTEISÖNLAAJUINEN ULOTTUVUUS

11. Osapuolten yhteenlaskettu koko maailmasta kertynyt kokonaisliikevaihto on yli 5 miljardia euroa² (Metsäliitto: [...] miljoonaa euroa, Vapo: [...] MEUR miljoonaa euroa). Osapuolten yhteisön alueelta kertynyt kokonaisliikevaihto on yli 250 miljoonaa euroa (Metsäliitto: [...] miljoonaa euroa, Vapo [...] miljoonaa euroa). Yhteisön alueelta kertyneestä kokonaisliikevaihdosta yli kaksi kolmasosaa ei ole kertynyt yhdestä ja samasta jäsenvaltiosta. Sen vuoksi ilmoitetulla toimenpiteellä on yhteisönlajuinen ulottuvuus.

IV. SOVELTUVUUS YHTEISMARKKINOILLE

A. Merkitykselliset tuotemarkkinat

12. Molemmat keskittymään osalliset yritykset harjoittavat liiketoimintaa sahatavaran ja puunhankinnan tuotemarkkinoilla.

a) Sahatavara

13. Komissio on päätöksessään *IV/M.646 – Repola/Kymmene* käsitellyt sahatavaran merkityksellisiä markkinoita. Tällöin komissio katsoi, että lähinnä eri puulajien hinta- ja laatuvaihteluista johtuen sahatavara voitaisiin jakaa erillisiin alamarkkinoihin eri puulajien mukaan. Komissio ei kuitenkaan tehnyt asiassa lopullista päätöstä.
14. Komission tekemästä tutkimuksesta käy ilmi, että sahat ovat usein keskittyneet tietyn puulajin käsittelyyn. Kolmannet ovat kuitenkin todenneet, että on teknisesti mahdollista siirtyä puulajista toiseen suhteellisen pienin kustannuksin. Kysyntäpuolelta tarkasteltuna eri puulajien keskinäinen korvaavuus ei välttämättä ole yhtä yksiselitteinen vaan puulajien korvattavuus riippuu mm. puun käyttötarkoituksesta.
15. Markkinamääritys voidaan kuitenkin jättää avoimeksi tässä tapauksessa, koska tehokas kilpailu ei esty merkittävästi Euroopan talousalueella tai sen merkittävällä osalla riippumatta siitä, mitä tarkastelluista vaihtoehtoisista markkinoiden määritelmistä käytetään.

b) Puunhankinta

16. Osapuolten mukaan puunhankinta muodostaa itsenäiset merkitykselliset tuotemarkkinat. Osapuolten mukaan puukauppa Suomessa on jaoteltavissa tukki- ja kuitupuun kauppaan. Puutavaralajeina ovat pääasiallisesti mänty ja kuusi. Tukkipuu myydään lähinnä saha- ja puutavarateollisuudelle, kuitupuuta käytetään paperi- ja selluteollisuudessa.
17. Vaikka puunhankinnan kokonaismarkkinat voidaan periaatteessa jakaa tukki- ja kuitupuuhun käyttötarkoituksen perusteella, suurin osa raakapuusta hankitaan Suomessa ns. pystykaupoilla, toisin sanoen hakkuualueella on aina sekä tukki- että kuitupuuta ja yleensä myös useita eri puulajeja. Näin ollen olisi perusteltua tarkastella puunhankintaa yhtenä kokonaisuutena.

² Liikevaihto on laskettu sulautuma-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan sekä komission liikevaihdon laskemisesta antaman tiedonannon (EVYL C 66, 2.3.1998, s. 25) mukaisesti. Jos liikevaihto sisältää ennen 1.1.1999 lasketun liikevaihdon, liikevaihto lasketaan ecun keskimääräisen kurssin mukaan ja muunnetaan euroiksi suhteessa 1 ecu = 1 euro.

18. Ei kuitenkaan ole tarpeen määritellä tarkkaan merkityksellisiä markkinoita tässä tapauksessa, koska tehokas kilpailu ei esty merkittävästi Euroopan talousalueella tai sen merkittävällä osalla riippumatta siitä, mitä tarkastelluista vaihtoehtoisista määritelmistä käytetään.

B. Merkitykselliset maantieteelliset markkinat

a) Sahatavara

19. Osapuolten mukaan sahatavaran merkitykselliset markkinat ovat vähintään Euroopan talousalueen laajuiset. Komissio totesi päätöksessään *IV/M.646 – Repola/Kymmene*, että sahatavaran merkitykselliset maantieteelliset markkinat ovat ainakin Euroopan talousalueen laajuiset, koska sahatavara on fyysisiltä ominaisuuksiltaan helposti kuljetettavaa. Tutkimustulokset tässä asiassa tukevat tätä päätelmää.

b) Puunhankinta

20. Osapuolten mukaan yksittäisen puunmyyjän kannalta merkitykselliset raakapuun markkinat ovat usein luonteeltaan alueelliset, kun taas ostajalle puunhankinta-alue on yrityksen koosta ja tehtaiden sijainnista riippuen maanlaajuinen tai alueellinen. Myös ostajien kesken tehtävät kaadetun raakapuun kaupat, ns. puuvaihdot, laajentavat ostajien puunhankinta-aluetta. Osapuolten mukaan puunhankinnan maantieteelliset markkinat ovat vähintäänkin kansalliset, ts. Suomi.
21. Komission tekemä tutkimus tukee osapuolten väittämää. Ei kuitenkaan ole tarpeen määritellä tarkkaan merkityksellisiä maantieteellisiä markkinoita, koska tehokas kilpailu ei esty merkittävästi Euroopan talousalueella tai sen merkittävällä osalla riippumatta siitä, mitä tarkastelluista vaihtoehtoisista maantieteellisten markkinoiden määritelmistä käytetään.

V. ARVIOINTI

a) Sahatavara

22. Osapuolten antamien tietojen mukaan osapuolten yhteinen markkinaosuus puunhankinnan kokonaismarkkinoilla ei ylitä [10-20%] Euroopan talousalueen laajuisilla markkinoilla tai vaihtoehtoisesti minkään yksittäisen jäsenvaltion alueella. Mikäli markkinoita tarkasteltaisiin havu- ja kuusisahatavaran osalta erikseen, osapuolten markkinaosuus ei olennaisesti eroaisi osapuolten markkinaosuuksista sahatavaran kokonaismarkkinoilla. Kolmannet eivät ole ilmaisseet huolestumista toimenpiteen vaikutuksista.
23. Ottaen huomioon edellä mainitut seikat komissio päättelee, että ilmoitettu keskittymä ei luo eikä vahvista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu estyisi merkittävästi Euroopan talousalueella tai sen huomattavalla osalla sahatavaran markkinoilla.

b) Puunhankinta

24. Puunhankinnan markkinat Suomessa ovat jakautuneet melko tasaisesti Metsäliiton, Stora Enson ja UPM-Kymmenen kesken. Kunkin yrityksen markkinaosuus valtakunnallisilla puunhankinnan kokonaismarkkinoilla on noin [25-35%]. Vapon markkinaosuus on vain noin [<5%]. Mikäli markkinaosuuksia tarkasteltaisiin erikseen kuitu- ja tukkipuun markkinoilla, komission tutkimuksen perusteella voidaan todeta että osapuolten markkinaosuudet eivät merkittävästi eroaisi yllä esitetystä. Komission tutkimus ei myöskään osoita että osapuolten markkinaosuudet olisivat merkittävästi suuremmat, mikäli puunhankintaa tai sen

alamarkkinoita tarkasteltaisiin suppeammalla kuin kansallisella tasolla. Kolmannet eivät ole ilmaisseet huolestumista toimenpiteen vaikutuksista puunhankinnan markkinoilla Suomessa.

25. Ottaen huomioon edellä mainitut seikat sekä erityisesti Vapon marginaalisen osuuden puunhankinnassa Suomessa, komissio päättelee, että ilmoitettu keskittymä ei luo eikä vahvista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu estyisi merkittävästi Euroopan talousalueella tai sen huomattavalla osalla.

VI. PÄÄTELMÄ

26. Edellä esitetyistä syistä komissio on päättänyt olla vastustamatta ilmoitettua toimenpidettä ja julistaa sen yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi. Tämä päätös on tehty neuvoston asetuksen (ETY) No 4064/89 ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla.

Komission puolesta